Nieuw advies Ouderenraad over levenseinde: ‘Waarom krijgen mensen twee weken voor hun overlijden nog een zware chemo?’

De Ouderenraad vraagt in een nieuw advies meer aandacht voor levenskwaliteit en eigen keuzes bij het stervensproces. ‘De dood is nog te veel een taboe’, zegt voorzitter Magda De Meyer.

Yannick Verberckmoes

is journalist bij De Morgen

4 februari 2026, 03:00

Bewaren Delen

U spreekt in het advies over een belangrijke keerzijde van de medische vooruitgang. We leven langer, maar dat leven wordt soms te lang gerokken. Hoe moeten we dat vermijden?

“Ik denk dat het belangrijk is om op tijd te beginnen met een vroegtijdige zorgplanning. Ouderen moeten nadenken over hoe ze de laatste periode van hun leven willen doorbrengen. De centrale vragen daarbij zijn: ‘Wat wil ik nog?’ En evengoed: ‘Wat wil ik absoluut niet?’

Mis nooit meer het laatste nieuws

Krijg een melding bij belangrijk nieuws over Algemeen.

“De antwoorden daarop kunnen worden vastgelegd in een wilsbeschikking. Dat is niet zomaar een papiertje: het opstellen van zo’n document gaat gepaard met heel wat reflectie en gesprekken. Maar daar wringt dus het schoentje. Het levenseinde zit nog te veel in de taboesfeer.

“We vinden dat de overheid een programma rond vroegtijdige zorgplanning zou moeten uitwerken, waarbij behalve de patiënten ook hun naasten en artsen betrokken zijn. Zo kunnen patiënten op voorhand bijvoorbeeld aangeven welke invasieve ingrepen ze niet meer willen ondergaan.”

Die doen meer kwaad dan goed?

“Ja, als iemand twee weken voor zijn overlijden nog een zware chemotherapie krijgt, dan vraag ik me echt af waarom zoiets gebeurt. In een wilsbeschikking kan een patiënt aangeven dat zo’n behandeling voor hem niet meer hoeft. Maar dan moet hij er ook op tijd over kunnen praten met zijn arts.”

Volgens u krijgt het zorgpersoneel over dit onderwerp te weinig ondersteuning?

“Klopt. In een bevraging zijn verschillende opleidingen verpleegkunde met elkaar vergeleken. In de ene opleiding wordt 31 uur besteed aan thema’s rond palliatieve zorg en in een andere zelfs maar twee uur. Zo’n opleiding duurt vier jaar. Dan mag je toch zeggen dat er maar weinig aandacht aan wordt besteed.”

Hoe moeten zorginstellingen dat onderwerp uit de taboesfeer halen?

“We vinden dat communicatie met bewoners of patiënten erg belangrijk is. Maar daarnaast moet er ook oog zijn voor de familie. Het kan echt niet dat mensen op een geriatrische afdeling in het ziekenhuis te horen krijgen dat het bezoek aan hun stervende geliefde enkel kan tussen twee en zes uur.”

De euthanasiewet uit 2002 is volgens u ook toe aan een update?

“Inderdaad, dat is zowat het sluitstuk van ons pleidooi. Het grote probleem met die wet is dat een persoon met dementie enkel euthanasie kan krijgen als hij wilsbekwaam is. Wij vinden dat de wet verbreed moet worden, zodat euthanasie ook mogelijk wordt voor mensen die niet meer wilsbekwaam zijn, op voorwaarde dat ze die wens op voorhand hebben geuit.”

Maar hoe weet je of zo’n persoon nog steeds wil sterven?

“Dat is inderdaad het heikele punt. Er bestaan handvatten om dat in te schatten. Je moet de wilsbeschikking daarbij zien als het begin van een proces, waarbij professionals later steeds opnieuw aftoetsen of de persoon nog steeds achter zijn beslissing staat. Daar is in ons land heel wat expertise over.”

In Nederland is dit gewoon toegestaan.

“Ja, laat me er heel eerlijk aan toevoegen: het gaat daar wel maar om een paar gevallen per jaar. Maar we merken dat het ouderen een geruststelling biedt: zo behouden ze zelf de regie over hun levenseinde. Dat kwam naar voren bij de ouderen die hebben meegeschreven aan ons advies.”

Wat met euthanasie voor ‘levensmoeheid’?

“Daar stellen we ons de vraag of er geen versoepeling van de wet mogelijk is. Er moet meer aandacht zijn voor de psychologische noden van ouderen. Maar we beseffen ook dat dit een heel complexe kwestie is. Wanneer ben je precies levensmoe?

“Het is heel moeilijk om dat in een exacte definitie te gieten. We denken dat er werk op de plank is om hier met experten en ouderen mee aan de slag te gaan. Als zij gehoord worden, kunnen we tot een gefundeerde wetswijziging komen.”